

DE PLATE

v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. N 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 21
Nr. 11
MAAND november 1992

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

A. VAN ISEGHEM
IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER

J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

SECRETARIS

J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

REKENING

750-9109554-54 of
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 229 : J.B. DREESEN : De opstand tegen de Nederlanden in 1830 te Oostende.
- blz. 232 : R. LEROY : Opgenomen muziek en lied uit Oostende en omgeving - Collectie Ostendiana (22). Aanwinsten.
- blz. 235 : R. VAN DER HEYDE : De figuratieve uitbeelding op het oude stadszegel van Oostende.
- blz. 238 : G. VANDAMME : Oostende tijdens de tweede wereldoorlog.
- blz. 239 : R. VANCRAEYNEST : Priester-leraar Lodewijk Van Haecke en Oostende.
- blz. 240 : N. HOSTYN : Henri Vandeputte.
- blz. 241 : F. COOPMAN : De vergeten zeestrijders 1914-1918 (4).
- blz. 245 : A. SMISSAERT (+) : Oostende tijdens de Eerste Wereldoorlog.
- blz. 249 : I. VAN HYFTE : Oostendse kermis, vroeger en nu.
- blz. 252 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek.
- blz. 256 : A. LOWYCK : De haven van Oostende in 1828.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort

NOVEMBER - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een avondvoordracht met dia's en documentatiemateriaal die doorgaat op

donderdag 26 november 1992 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6.

Het onderwerp : *DE HISTORISCHE POLDERS VAN OOSTENDE 1584-1803*

De spreker : de heer Gerard VANDAMME

In 1584 gingen de Oostendse geuzen ertoe over de duinen af te slechten aan de oostkant van de stad. Dit gebeurde, om strategische redenen, teneinde op deze wijze de zee toegang te geven tot het Oostendse hinderland en alzo de aanvallen van de Spaanse troepen te bemoeilijken. Een eerste poging, in 1583, was hun mislukt door een geslaagde tussenkomst van de troepen van de Prins van Chimay. Een bijkomende operatie, in 1601, die erin bestond de dijk aan de westkant van de stad te openen had tot gevolg dat het ondergelopen gebied nog vergroot werd en praktisch gans het grondgebied van 's Heerwoutersmansambacht tweemaal per dag onder water kwam te staan. Het ontstaan van de nieuwe Geul en het verzanden van de oude westerhaven hadden tot gevolg dat na het beleg, in 1604, de Oostendenaars zich gingen concentreren op een intensiever gebruik van de nieuwe haven. Het uitgebreid, ondergelopen, hinterland fungeerde daarbij als spoelpolder ofte spuikom, om de haven op diepte te houden.

Tot 1803 is dit gebied, achteraf bekend als de Historische polders van Oostende, onderhevig geweest aan een massa veranderingen die allen in verband staan met het op diepte houden van de haven.

Over deze boeiende periode spreekt U vanavond ons geacht medelid de heer Gerard VANDAMME. Op basis van een reeks zelfgetekende en nauwkeurig bijgewerkte kaarten, die hij op dia zette, zal hij ons stapsgewijs de evolutie van dit zeer interessant gebied uit de doeken doen. Als tekenaar bij Openbare Werken en kenner van zijn streek, koppelt hij het technische aan het geschiedkundige ten voordele van de geïnteresseerde Oostendenaar. Warm aanbevolen. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet-leden. Men zeggen het voort.

DECEMBER I - ACTIVITEIT

Onze jaarlijkse **KLEINKUNSTAVOND**, voorafgegaan door het jaarlijks souper van de Kring gaat door op

zaterdag 5 december 1992 om 19 uur

in de sfeervolle zaal van Restaurant Benny, hoek Langestraat en Vlaanderenstraat. Het restaurant heeft een parking voor de klanten.

Op de menu staan

Aperitief
Champignon roomsoep
Opge vulde ananas met garnalen
Sorbet
Verse zalmforel - asperges in roomsaus
hertoginne aardappelen
Sabayon van kirsch

Na de maaltijd volgt het optreden van de gekende zangeres van het vissersleven, laureate van het Festival van Visserslied 1989

Ivonne LELIAERT

uit Knokke-Heist. Zij zal ons vergasten op een reeks, vlotte, zelfgeschreven vissers- en zeemansliederen. Een enige kans om kennis te maken met de persoon en de stem van onze oostkust-nachtegal.

Bij deze gelegenheid wordt hulde gebracht aan onze verdienstelijke medewerker **Desiré VAN DUUVENBODEN**. die zich jarenlang met hart en ziel voor het museum inzette en momenteel van een welverdiende rust geniet in eigen midden.

De deelname in de kosten bedraagt 850 Fr (achthonderd vijftig Fr) per persoon. Hierin zijn begrepen : het aperitief, de maaltijd en het optreden. De drank is uiteraard niet inbegrepen en dient men, elk voor zich aan tafel, onmiddellijk af te rekenen.

De deelname in de kosten gebeurt door storting op rekening

000-0507753-55
Jan Dreesen
Rode Kruisstraat 4 - Oostende

met vermelding "Deelname aan souper en kleinkustavond, 5 december 1992 met X personen" en dit vóór maandag 30 november 1992.

Wij rekenen stellig op Uw aanwezigheid en elk zegge het voort.

J.B. DREESEN

DE OPSTAND TEGEN DE NEDERLANDERS IN 1830
TE OOSTENDE

door Jan DREESEN

Bij een onderzoek in het "Kabinet des Konings" in het Algemeen Rijksarchief in De Haag, vond de heer H. van LOO uit Rijswijk, maar van Oostendse voorouders, in de stukken van het jaar 1844, een verzoek van een Joseph van CUIJL, scheepsmakelaar te Oostende, gericht aan Zijne Majesteit de Koning der Nederlanden om hem tot Nederlands Consul te Oostende te benoemen.

In de bijlagen van het request bevindt zich een aanbeveling van C. van der VOORT die in 1830 te Oostende werkzaam was als boekhouder op het Kantoor van de In- en Uitgaande Rechten en waarin hij schrijft hoe hij met vrouw en zes kinderen in de nacht van de opstand van 30 september 1830 een veilig onderdak vond bij de Oostendse scheepsmakelaar Joseph van CUIJL omdat hij gevaar liep "het Slagtoffer te worden van de toemeloze woede der oproerige

benden uit de heffe des volks".

Het bundel bestaat uit :

1. het request van de heer Joseph van CUIJL,
2. de verklaring van de heer C. van der VOORT,
3. een verklaring van notabele scheepsreders, kooplieden en commissarissen wonende te Oostende met betrekking tot de heer J. van CUIJL.

Een copij van dit bundel, geschonken door de heer H. van LOO, berust in het archief van DE PLATE onder het nummer 0185/92 a tot en met h.

Aangezien er over deze periode uit onze Oostendse geschiedenis tot nog toe weinig gepubliceerd werd, nemen wij de verklaring van de heer C. van der VOORT, integraal over. Zij bevat enkele interessante gegevens in verband met het vertrek van de Nederlanders uit onze stad.

Waarschijnlijk was de heer Joseph van CUIJL een van de, talrijke, Orangisten die onze stad destijds rijk was. Tot diezelfde groep zullen dan ook wel de notabelen behoord hebben die de aanvraag van de heer van CUIJL steunden met een verklaring. Deze verklaring was ondertekend door de volgende personen : J. DUCLOS ASSANDRI

J. COUSIN
L. DEN DUYTS
BONDUEL
VANDENABEELE

allen wonende te Oostende.

Wij danken van harte de heer Harry van LOO voor deze dokumenten en ons geacht medelid Julien BEYEN die eens te meer als tussenpersoon fungeerde.

Bron : "Kabinet des Konings" in het Algemeen Rijksarchief van De Haag. Stukken van het jaar 1844.

De verklaring van de heer C. van der Voort

" Ik Ondersgetekende C. van der Voort Boekhouder ten Kamere der In en Uelguarde Rechten te Rotterdam, Verklaar der Leefde der Waarheit, en ten Behoore van elk en een segelede Wien Lubus Lande Rinnin aangann, dat tijdens den Opstand in de Zuidelyke gemesten van het Koningryke tegen het Wethg. Oespergezag in 1830 (toen ik in myne tegenwoordig Kwaliteit te Oostende geplaatst was) en Wel in den Nachte van 30 Sept. op 1 Oct. 1830, den Heer Joseph van Croyl, Scheepsmakelaar te Oostende my is komen vermittigen, dat den Opstand aldaar op dat moment Openlyk was Wittebarstin, dat alle Civile en Militairie autoriteiten met een

Engelsche Schipboot Verbraken waren, en dat geen
het minste gezag meer bestond, my mit eige
Bewoening en Londer met Lyn Ed in Anderen
dan ambtsbetrekingen te Verkeeren, Lyn heeft
mij my, myne Vrouw en Les Kinderen tot Schutplaat
aangeboden, ten einde ons te beveiligen en te
beschermen, daar wy als Hollanders, groot gevaar
liepen, het slagoffer te worden van de toornige
Wrede der Oproerige Benden mit de heffe die
Volks, die meester van de stad waren, ik
Wekte op Staande voet myn gezin en den Heer
van Cuyt droeg en geleide myne Kinderen in
hun nachtgenaad naar Lyn Woning, waar wy
alle verbleven Lyn, tot dat de rust eenigzins
hersteld was, en ik met myne familie

na meenigvuldige Bemoeijingen van de Heer van
Cuyt, Londer Persoonlyke aanranding de Oproer,
gewetten het Konink Ontkomen

Deze Belangloze daad, is des te Eidelere
Menschlieverende en Uitstekende, wanneer men
in Overweging neemt, dat den Heer van Cuyt
Lief Lieve, Lyn gezin en Bezittingen in het
spottste gevaar stelde, door zeek my aan te
trekken en te beschermen, Stelde Lief Lyns
Eloot der het Grauw. als Orange gezind
behandeld te worden, dat son Ziele it
schrikkelijste gevolgen heeft gehad.

Rotterdam 25 July 1844.

O. J. Groot

17

OPGENOMEN MUZIEK EN LIED UIT OOSTENDE EN OMGEVING

COLLECTIE OSTENDIANA (22) AANWINSTEN

Stedelijke Openbare Bibliotheek

door Robert LEROY

KLASSIEKE MUZIEK

Yvan DUDAL

4° Houtblazers van de Opera van Vlaanderen : Kleine suite van J. Rivier. Divertiments van A. Craens. Suite van D. Milhaud. Sonatine op. 21 van F. Celis. Il volo del calabrone van R. Rimski-Korsakof.

Ivan Dudal, hobo; E. Vanoosthuyse, klarinet; L. Verdonck, fagot. Eurosound ES 46-887; 1LP (uitgave 1988).

Marc GRAUWELS

12° Vival l'Italia : werk van G. Rossini, M. Giuliani, V. Gelli, L. Mozzani, N. Paganini, A. Vivaldi, L. Boccherini.

Marc Grauwels, fluit; G. Lukowski, gitaar en Varsovia string quartet.

Emi CDM 7630052; 1CD (uitgave 1988).

13° Tango : met o.a. Histoire du tango van Piazzolla.

Marc Grauwels, fluit; G. Lukowski, gitaar.

Carrère CA 96325; 1CD (uitgave 1986).

France SPRINGUEL

5° Meesterwerken gekozen door Z.M. Boudewijn I van België : werk van A. Gretry, E. Ysaye, H. Vieuxtemps, F. Gosset, H. Leonard, G. Leken.

France Springuel, cello; R. Werther, viool en leiding I. Fiamminghi.

SF CD 50 F 90.01; 1CD (uitgave 1990).

VOLKSMUZIEK

TONADISSIMO

7° Rij maar an ossewa.... 20 Zuid-afrikaanse volksliedjes door o.a. Tonadissimo-koor.

Vlaams audiofonds CD - VAF 004; 1CD (uitg. zonder jaar, ca. 1990).

JAZZ

DARK ROSE

1° Hasselt bluesnight : 13 stukken met o.a. Watcha gonna do ? van Dark Rose.

Dark Rose = D. Derck, gitaar, zang; Ronny Roos, zang en sax; P. Derck, piano, accordeon; E. Vandekerckhove, bass; R. David, drums.

CNR Records 656.342-2; 1CD (uitgave 1990).

HET LICHTE GENRE

Willy ALBIMOOR

- 6° Mama. De moeder van mijn kinderen.
Will Tura, zang; arrangementen en leiding Willy Albimoor.
Topkapi 2103133; 1 single (uitgave 1978).

ARNO

- 5° Ratata : Lonesome Zorro; Dance till you drop; Mon sissoyen;
Ratata; I've done my best; Whoop that thing; Marie tu m'as; I'm
not there; A can't stand it; Music is the edge.
Arno Hintjens, zang met begeleiding; met o.a. Serge Feys,
keyboards.
Virgin 70757; 1CD (uitgave 1990).

Alain BOVY

- 1° Jij brak mijn hart, gezongen en instrumentale versie.
Alain Bovy, zang met begeleiding.
Polydor 8675687; 1 single (uitgave 1991).
- 2° Kom terug; Liefde.
Alain Bovy, zang met begeleiding.
Polydor 8654687; 1 single (uitgave 1992).

CHARLES et les Lulus (= Arno)

- 1° Ants in my tea; It's all over now; Little red roosters; Gimme
that harp, boy; Too high to eat; Stealing; Gonna drink till I
think; Eyesight toi the blind; Going back into the night; Rhytm
of the sea; Walking the dog; La Paloma.
Charles et les Lulus, zang en instrumentaal (= Arno, Roland,
Adriano Cominotto, Piet Jorens).
Virgin 261722; 1CD (uitgave 1991).

Frank DINGENEN en de Knokkers

- 1° De frigo-boxtoeristen, gezongen en soundmix versie.
Black Gipsy P 90-79; 1 single (uitgave 1991).

Jean JACQUES

- 3° A real mother, by Jhonny Guitar Watson.
Teddybear, muziek van W. Bruno (= Jean Jacques), tekst van Sony
Sony, zang met begeleiding.
JJ Records 711; 1 single (uitgave 1991).

Lucy LOES

- 9° Naar San José; Stepje no rechts, stepje no links.
L. Loes, zang met begeleiding.
Monopole S 2620; 1 single (uitgave 1989).
- 10° Min zeekapiting; 't Viswuvetje.
L. Loes, zang met begeleiding.
Monopole 91013; 1 single (uitgave 1991).
- 11° De beste van Lucy Loes : M'in vintje komt nor huus; Kom, zet je

bie; 'k Gon je nie lossen; Zeg nie toet ziens; Lucy van de staminee; 't Kapellejte van Breninge; Mien zeekapiting, In de goeien oeden tied; M'n meejte en m'n peetje; M'n eerste lief; 't Viswuvetje, De tsjoeke tsjoeke tring; 'k Zoen willen e tot hen; 't Is gedaon met de dikke madam; Stepje no rechts, stepje no links; Heel Oostende dragen 'k in mien herte.

Lucy Loes, zang, met begeleiding o.a. van R. Pluymers, accordeon. Tekst en muziek van M. Witte, Jo Deensen, B. Gevaert, F. Feys.

Realisatie Vlaams Audiofonds Oostende.
Rondo VAF-CD-92020; 1 CD (uitgave 1992).

Helmut LOTTI

1° Vlaamse nachten : met o.a. Trein naar Oostende.

H. Lotti, zang met orkest.

Ariola 74 820; 1 CD (uitgave 1990).

Erik MARYSSE

9° Hopeloze dromen, gezongen en play-backversie.

Erik Marysse, zang met begeleiding.

CNR TV5; 1 single (uitg. zonder jaar, ca. 1991).

Hugo MATTHYSEN

1° Blankenberge; De boekhouderswals.

Hugo Matthysen, zang met begeleiding.

BMG PB 43883; 1 single (uitgave 1990).

Johnny MONTIJN

2° Monokini; Goodbye Texas.

Johnny Montijn, zang met begeleiding.

Tune 83106; 1 single (uitgave 1991).

SANNE

1° Oostendse wind; O liefste.

Sanne, zang met begeleiding.

RCA PB 44399; 1 single (uitgave 1991).

SHOWBIZZSCHOOL

1° Jong zijn van Ignace Baert en Rudy Goes, gezongen en instrumentale versie Showbizschool Oostende, zang en instrumentaal.

HKM 146.072-7; 1 single (uitgave 1991).

De opbrengst van de plaat was voor VZW Kom op tegen kanker.

TJENS COUTER

8° If it blows (let it blow) (verzamel CD).

BMG Ariola 290803; 1CD (uitgave 1991).

Johan VERSTREKEN

1° Zon en zee; gezongen en instrumentale versie.

Johan Verstreken, zang met begeleiding.

Ars 657315-7; 1 single (uitgave 1991).

Wendy VAN WANTEN (= Iris Van den Kerckhove)

1° Is het over ?, gezongen en instrumentale versie.

Wendy Van Wanten, zang met begeleiding.

CNR 145981.7; 1 single.

2° Verliefd : Bij jou zijn; Verliefd; Iemand; Verliefd verloren; Dans; Tranen; Doe je mee; Ik wil je niet, ik wil je wel; Waarom; Ik voel; Kom terug; Is het over; Kijk eens diep in mijn ogen.

Wendy Van Wanten, zang met begeleiding.

CNR 656768-2; 1 single (uitgave 1991).

VAYA CON DIOS

2° Vaya con Dios met o.a. Just a friend of mine met Willy Willy, gitaar.

Ariola 259400; 1CD (uitgave 1988).

DE FIGURATIEVE UITBEELDING OP HET OUDE STADSZEGEL VAN OOSTENDE

door Roger VAN DER HEYDE

Het oudste stadszegel, dat aan Oostende werd toegekend bij haar verheffing tot stad a° 1267, is niet gekend. Men weet alleen dat het bestaan heeft tot 1302, omdat het toen is gebroken geweest, vermoedelijk op bevel van de Franse overheid (die het graafschap kwam overmeesteren), daar op 10 december 1303, Filips, zoon van Gewijde van Dampierre, aan de stad toelating gaf een nieuw zegel en tegenzegel te laten maken.

Nu mag men toch even veronderstellen dat het tweede zegel, vanaf 1303/1304 in gebruik, een getrouwe weergave van het oudste zegel zal zijn geweest; m.a.w. Filips zal wel het "statu quo ante" hebben gehandhaafd, en dus de stad in haar rechten hebben hersteld. Had hij een totaal nieuw zegel en tegenzegel toegekend, dan zou hij meteen de vernietiging van het oorspronkelijk zegel en tegenzegel hebben gedoogd en daarmee de eer van de stad hebben gekrenkt.

Van het tweede zegel en tegenzegel zijn de afbeeldingen gekend (1) en ook de beschrijving (2). Deze beschrijving luidt letterlijk : "sceau rond de 68 mm, Saint Pierre debout, nimbé, tenant ses clefs de la main droite, et une petite église de la gauche (d'un dessin singulier)". Légende : S'(igillum) SCABINORUM DE OESTENDE TESTREP. Contre-sceau : un bras mouvant à dextre, tenant deux clefs adossées. Légende : + CONT(RA)S'(igillum)SCABINORU(M) DE OESTE(N)DE TESTERP.

Onze vertaling : "Rond zegel van 68 mm. Sint Pieter rechtstaande, met een nimbus, met zijn sleutels in de rechterhand, en in de linkerhand een kleine kerk (zonderling getekend)". Legende : Sigillum enz....

Tegenzegel : "een bewegende arm naar rechts, met in de hand twee sleutels naar buiten gekeerd". Legende : Contrasingillum enz....

In "Ostendiana 1972" (Lustrumboek van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Oostende-Kuststreek) verscheen pp. 7 à 12 het artikel "Het Stadswapen van Oostende" van Dr. E. WARLOP (Rijksarchivaris te Kortrijk en ook nog voorzitter van de Commissie

voor Heraldiek); daarin reproduceert hij ook, onder meer, de afbeeldingen van de voormelde stadszegel en geeft hij ook hun beschrijving. In de eerste paragraaf schrijft hij : "Tot in de 16de eeuw gebruikte de Oostendse magistraat een zegel waarop Sint Pieter afgebeeld staat. In de rechterhand droeg de heilige twee sleutels en op de linkerhand een maquette van een kleine kerk. Het tegenzegel vertoonde een rechterarm waarvan de hand ook twee sleutels vasthield".

De heer DOUET d'ARCQ ziet in dit stadszegel Sint Pieter met een nimbus om het hoofd, en in de linkerhand een kleine kerk, zonderling getekend.

De heer de GHELLYNCK-VAERNEWYCK reproduceert die tekst zonder meer.

De heer WARLOP ziet in dit stadszegel ook een Sint Pieter, met op de linkerhand een maquette van een kleine kerk.

Deze drie eminente schrijvers, heraldisten, kunnen wij moeilijk volgen; alles aandachtig bekeken en scherpzinnig beschouwd, wij zien in dit stadszegel het volgende :

1. De uitgebeelde persoon heeft een typisch vrouwelijke houding : het linkerbeen en -voet steunen bijna niet op de grond, maar zijn lichtjes naar buiten gekeerd; dit is dus een excentrische houding.
2. De ring rond het hoofd is geen nimbus, maar wel de boord van de mantelkap.
3. Er zit een dikke sierspeld (typisch vrouwelijk siersel) als haak of sluitstuk vooraan op de mantel. (Op het zegel van 1335, afbeelding I, is het sluitstuk uitgesleten; op het zegel van 1504, afbeelding II, is het sluitstuk duidelijk zichtbaar).
4. De heel goed zichtbare voeten met het lichte schoeisel blijken stellig verfijsde damesvoeten te zijn.
5. Was de uitgebeelde persoon Sint Pieter geweest, dan zou hij een stevige baard hebben gedragen, waarmee Sint Pieter steeds wordt afgebeeld, en zou hij als heilige een aureool hebben gekregen, t.t.z. een ellipsvormige schijf, nagenoeg horizontaal boven het hoofd getekend, en niet een cirkel rond het hoofd, en zou hij toch steviger voeten zijn toebedeeld geweest, die beiden op de grond hadden gestaan.

Het komt ons voor dat hier een vrouw is uitgebeeld; het lijkt uitgesloten dat het een man is.

Wie kan wel die vrouw zijn die een gebouw en twee grote sleutels (als van een stadspoort) aanbiedt ?

Die vrouw is niemand anders dan Margareta van Constantinopel, gravin van Vlaanderen, die aan Oostende de titel van stad heeft verleend a° 1267. Zij draagt op de schouders haar kapmantel met sluitstuk; op het hoofd draagt zij de kap van haar mantel. De zonderling getekende (en of !) "kleine kerk" op de linkerhand is het hallegebouw, dat de recent gepromoveerde stad mag bouwen. In de rechterhand draagt zij twee sleutels, symbolen van de poorten te land en ter zee (reeds vanaf de 8ste eeuw had het Oostende-op-Testerep een inham of schuilhaven, t.t.z. een uitweg naar zee, nl. de Testerepvliet).

Graag toegegeven dat de drie voormelde historici als uitstekende heraldisten met faam bekend zijn, waarbij onze elementaire kennis van de heraldiek niet kan opwegen tegen hun wetenschappelijke kennis; maar als het er op aankomt een vrouw van een man te onderscheiden, dan zijn de lezers en wij toch even zeer bevoegd als zij.

Indien men, niettegenstaande vorengaande betoog, toch blijft aannemen dat dit wapenzegel van Oostende Sint Pieter voorstelt, hoe kan men dan staande houden dat het Sint Pieter is, die de sleutels (zinnebeeld van de zelfstandigheid) aan de stad overhandigt, en die een kerk aan de nieuwe stedelingen aanbiedt, vermits Oostende toen al lang een kerk bezat ?

ADDENDUM

1. In "*De havens aan de kust en aan het Zwin*" (doorheen oude plannen en luchtfoto's) van René LAURENT, assistent, Algemeen Rijksarchief Brussel 1986, staat er op blz. 43 een heel duidelijk stadszegel van Oostende a° 1309.

Het is een afgietsel van het A.R. Brussel naar de afdruk nr. 10731 van de Archives Nationales te Parijs, verzameling DOUET d'ARC, oorkondenschat J 552 nr. 30, akte van 2 juli 1309.

Het is ongetwijfeld de mooiste reproductie van alle de voornoemde reproducties, met zelfde legende als voren. De uitleg van de heer LAURENT luidt : "Sint Petrus, staande, gemijterd, met zijn sleutels in de rechter- en een kerk in de linkerhand".

Hier moet ook opgemerkt worden dat het heel kennelijk een vrouw is : én haar excentrische houding én haar duidelijk zichtbaar zacht vrouwegelaat (zachte ronde kind, geen baard) én het lichte langwerpige schoeisel, laten toe dit te besluiten;

Er is niet het minst een mijter, noch deel van een mijter te bespeuren, wel de kap van een mantel; ook het gebouw op de linkerhand is duidelijk getekend; het is geenszins een kerk, want er staat geen toren bij. Op elk uiteinde van de nok van het dak staat er een mast en een wimpel, doch geenszins een kruis.

2. In "*Vijf glanspunten uit de geschiedenis van Oostende*" van Ary SLEEKs, staan er eveneens foto's afgebeeld tussen de blz; 18 en 19 :
 - het schepenzegel en tegenzegel a° 1335
(Chambre des comtes de Flandre n° 19255 en 19256)
 - het schepenzegel a° 1504
(Chambre des comptes n° 6468)

Daarover maken we dezelfde beschouwingen en trekken we dezelfde besluiten als voren.

3. Het is ongetwijfeld dhr. DOUET d'ARCQ die de originele verkeerde interpretatie heeft verwekt; uit de legende van het stadszegel heeft hij gemeend het woord "TESTREP" te mogen interpreteren als iets in de zin van "teste Petro", waarin de naam van de beschermheilige van Oostende zou voorkomen; daaruit heeft hij besloten dat de uitgebeelde persoon op het zegel de H. Petrus is, met sleutels in de ene hand en een kerk in de andere hand; nochtans heeft hij zijn verwondering uitgedrukt nopens de kerk :

"zonderling getekend" voegde hij er aan toe.
Jammer genoeg hebben zijn eminente opvolgers sigilisten die
bewering overgenomen. Errare humanum, perseverare.....

-
- (1) Deze afbeeldingen zijn gereproduceerd in Vicomte DE
GHELLINCK-VAERNEWYCK : *Sceaux et Armoiries des Villes, Communes,
Echevinages, Châtellenies, Métiers et Seigneuries de la Flandre
ancienne et moderne* (1935) pp. 288-289.
- (2) Beschrijving in : Idem p. 288, die de beschrijving weergeeft van
DOUET d'ARCQ : Collection de sceaux n° 10731.

SCHEPENZEGEL VAN OOSTENDE - OP - TESTEREP

BESCHRIJVING : Rond zegel van 68 mm.

Margaretha van Constantinopel, graven van Vlaanderen
en Henegouwen, staande, met twee sleutels in de
rechterhand, en op de linkerhand een hallegebouw van
twee masten met wimpels voorzien.

LEGENDE : S(igillum) Scabinorum de Oestende Testrep.

OOSTENDE TIJDENS DE TWEDE WERELDOORLOG

In verband met bovengenoemde bijdrage van dhr. A. VAN GEETERUYEN,
verschenen in "De Plate" nr. 9 Sept 1992, zou ik graag enkele
opmerkingen kenbaar maken.

1. De grote schuilbunker voor S-boten werd niet in het Visserijdok maar wel in het Zeewezendok gebouwd. Deze bunker werd in de namiddag van 8 september 1944 door een Duitse vernielingsploeg opgeblazen, nadat de eerste Canadezen dezelfde voormiddag reeds Oostende waren binnengetrokken.

2. De Canadese troepeneenheid, die Oostende bevrijdde behoorde, zoals de meesten weten, tot het "12th Manitoba-Dragoons". Ik weet niet of er enig verband bestond tussen deze troepen en het door de schrijver vermelde "Essex-Scottish Regiment".

Voor een niet Oostendenaar zijn deze kleine foutjes echter te vergeven.

Gerard VANDAMME

PRIESTER-LERAAR LODEWIJK VAN HAECKE EN OOSTENDE

door Raymond VANCRAEYNEST

Lodewijk VAN HAECKE werd geboren te Brugge - misschien heeft dat iets te betekenen - op 18 januari 1829. Hij werd te Brugge tot priester gewijd door Mgr. MALOU op 21 augustus 1853. Het minst dat van hem kan gezegd worden is dat hij een eigenaardig personage was, vol tegenstellingen: godsvruchtig, excentriek, onberekenbaar, wispelturig, welsprekend, zeer verstandig..... Verscheidene biografieën van hem zagen het licht. Zelf heeft hij veel publicaties op zijn naam staan, vooral in verband met bedevaartsoorden van Onze-Lieve-Vrouw en van de H. Godelieve, en over het Heilig Bloed van Brugge. Hij was trouwens gedurende 44 jaar kapelaan van de H. Bloedkapel (van 1864 tot 1908). Hij overleed te Brugge op 24 oktober 1912.

Als leraar aan het college van Oostende vertoefde hij hier van september 1856 tot mei 1862. Hij onderwees hier Frans, Engels en handelswetenschappen. Al van bij zijn aankomst liet hij zich opmerken door op de deur van zijn kamer te schrijven "Post hoc exsilium ostende", een woordspeling op de naam van de stad waar hij nu was aanbeland na heel wat omzwervingen, o.m. in Engeland. In 1859 nam hij hier het bestuur op van de Mariacongregatie en aan hem danken wij het bestaan van twee schriften waarin hij met een sierlijk handschrift verscheidene interessante zaken heeft neergepend over het ontstaan van de Congregatie, over de leden van de Raad, en over de personen die de collegekapel met schenkingen hebben bedacht.

Het liturgisch gewaad dat hij droeg tijdens het mislezen in de hoofdkerk en zijn al te weelderige haarbos brachten hem in opspraak bij de gelovigen, zodat de bisschop hem moest aanmanen niet langer uit de toon te vallen.

Op verschillende manieren moet de zee hem bijzonder aangesproken hebben. In juli 1859 vroeg hij aan de bisschop de toelating, op aanraden van zijn dokter, om zeebaden te mogen nemen. De bisschop, waarschijnlijk zeer verveeld met die vraag, liet hem weten dat er zeer ernstige redenen moeten aangevoerd worden om die toelating te verkrijgen. Hij kreeg ze niet, maar overleefde de weigering toch nog meer dan een halve eeuw !

In november 1861 stichtte hij hier het maandschrift "De Zeesterre", waarin hij allerhande artikelen schreef, bestemd voor jeugdige lezers, met stichtende en moraliserende inslag. Het blad bleef slechts drie jaar bestaan.

Hij zal hier wel vaak over de vestinggrachten de zeedijk bestegen hebben en de indrukken in zich hebben opgenomen van de natuurkrachten die in de zee meestal sluimerend aanwezig zijn, maar bij storm met woest geweld op de schepen inbeuken en op de kusten losbarsten. Zo beschrijft hij in "Zeesterre II" een zeeramp die hij van op de dijk van Oostende heeft meegemaakt.

"De eersten zondag van de maand November 1681 stond de zeedijk van Oostende vol menschen. Het was nochtans een hondeweder, baren, als bergen zoo hoog, kwamen al brullend hun grauw schuim over den dijk spuwen; een felle stormwind ontroerde de gapende golven en droeg uren ver het dof gehuil der woedende zee. En waarom, zult gij zeggen, gingen die menschen naar huis niet in zulk schrikkelijk weder ? Omdat voor hunne oogen zich een aardig tooneel ontrolde. De driemaster "Sarraah-Huntly", met kolen geladen, en op reis van Sunderland naar Odessa, spertelde tegen den storm op weinigen afstand van de kust. Heen en weder wierd het schip geslingerd, op en neder wierd het gekaatst; nu stond het oogenblikkelijk verheven als op eene rots gemetst, en eensklaps verzonk het tussen de spleten der vaneenscheurende golven, om welhaast met de snelheid van de wind, op een einde vandaar, boven het water weér te drijven. Zijn zeilen en vlaggen hingen flarden vaneen; zijne masten kraakten en braken af. Eindelijk, kwam er van in de verte, eene felle bare toegezwommen, die het ongelukkig vaartuig aan brokken sloeg en hetzelfde met zeven matrozen in den afgrond sleepte. Alzoo verging de "Sarraah-Huntly".

Dit verhaal gebruikt hij dan om er als zedenles aan te koppelen hoe het leven van een mens, die worstelt tegen het kwaad, schipbreuk kan lijden als hij door het kwaad overmand wordt.

HENRI VANDEPUTTE

Een naam die in het culturele leven van Oostende tijdens het interbellum geregeld naar voor komt is deze van Henri VANDEPUTTE (Schaarbeek, 17 februari 1877 - Oostende, 5 april 1952).

Over deze toch boeiende figuur vonden wij een biografische nota van E. WAUQUIEZ in "Léon Spilliaert", Brussel 1982.

Norbert HOSTYN

* * *

Zijn vader was een passementmaker die overigens ook een verlicht bibliofiel was en lange tijd in het onderhoud van zijn zoon zou voorzien. Vermoedelijk is de invloed van VANDEPUTTE op zijn tijd minder doorslaggevend geweest vanwege zijn dichtwerk dan vanwege zijn bedrijvigheid als uitgever van tijdschriften en zijn vriendschappelijke relaties, bij voorbeeld met James ENSOR (die samen met afgebeeld staat op een tekening van Pierre-Louis FLOUQUET), Emile VERHAEREN of Léon SPILLIAERT. Met deze laatste heeft hij een uitvoerige correspondentie gewisseld en later zou hij zijn levensbericht opstellen voor de Phare (Brussel, 12 augustus 1947).

Hij zit nog op het Sint-Lodewijkscollege wanneer hij het tijdschrift *Stella* sticht. Later wordt hij secretaris van *La Jeune Belgique*. Tijdens zijn jeugdjaren zou hij de bezieler zijn van een groot aantal tijdschriften die, hoe kort hen bestaan soms ook moge zijn geweest, toch een zekere bekendheid genieten : *L'Art Jeune*, *Le coq rouge* (1895), *Livre d'Art*, dat hij samen met Paul FORT? die nu ook zijn vriend zou worden, uitgeeft, *Les Tablettes* (met Mecislas GOLDBERG), en vooral *Antée*, een tijdschrift dat na *La Wallonie* erin zou slagen - een eerder zeldzaam iets - om hoewel niet in Frankrijk uitgegeven toch iets meer dan regionale belangstelling op te wekken. Wij vinden er inderdaad inzendingen ondertekend door André GIDE? Anna de NOAILLES, KLINGSOR, Remy de GOURMONT, Francis CARCO en Franz HELLENS. Hij geraakt eveneens bevriend met Jules ROMAINS en zet zich samen met hem in voor de vredesbeweging.

Zijn activiteit op het literaire vlak weet hij te combineren met eigen produktie. Zo verschijnt in 1910 zijn eerste bundel *La planète*; waar het modernisme hoogtij viert. In 1906 komt *Le pain quotidien*, een exotisch en autobiografisch werk. Daarna verlaat VANDEPUTTE België om gedurende een vijftiental jaren aan journalistiek te doen en voordrachten en colleges te houden in Amerikaanse universiteiten.

Hij keert pas in 1922 in België terug en laat dan een fantazierijk en poëtisch werk verschijnen : *Dictionnaire, ajoutez-y un adjectif en -ique*. Hij verblijft ook regelmatig in Frankrijk met name te Parijs waar hij ingeburgerd is in de kunstenaarsmiddens van Montparnasse. Maar zijn verplaatsingen zijn ook winstgevend, zo zou hij meer in het bijzonder optreden als tussenpersoon voor Franse kunstliefhebbers die werken van SPILLIAERT willen kopen. Hij wil het oeuvre van de schilder beter leren kennen en er worden inderdaad met name in oktober 1913 verschillende doeken van hem in Parijs verkocht. Hij nodigt ook de schilder en zijn echtgenote uit om in de lente van het jaar 1923 te verblijven in zijn huis te Saint-Jacques-les-Moulières aan de Azurenkust.

In 1927 komen dan *L'autre vie* en *L'oeil éclairé*, die worden beschouwd als de werken van rijpere leeftijd. In dezelfde periode verschijnt ook, door toedoen van Michel de GHELDERODE en Firmin CUYPERS, een keuze uit het prozawerk onder de titel *Henri Vandeputte et les lettres* (1926), een uitgave van *La Flandre littéraire*. Andere teksten van hem worden samengebundeld in *Anthologie des poètes belges d'esprit nouveau*, een bloemlezing waar VANDEPUTTE als voorloper wordt voorgesteld. Daarnaast heeft hij ook nog een reeks kritische essays over SPILLIAERT laten verschijnen in *Le Centaure 1922*, *Le Disque vert* en *La Nervie* (1922-1925). Als directeur van het Kursaal van Oostende zou VANDEPUTTE ook tussen 1925 en 1931 tentoonstellingen organiseren die aan de schilder zijn gewijd.

DE VERGETEN ZEESTRIJDERS 1914-1918 (4)

door François COOPMAN

Alhoewel het nu duidelijk werd dat ook de vissersschepen vissende aan de westkust van het Verenigd Koninkrijk (1) het doel werden van de Kriegsmarine nam de Britse Admiraliteit geen effectieve maatregelen om de vissersvloot te beschermen. Er waren onvoldoende patroelje vaartuigen en gelet op de grote behoefte aan kanonniers en

geschut aan het Westenfront was het bewapenen van de vissersschepen onmogelijk.

Na het zinken van de *S.S. Lusitania* (2) op 7 mei 1915 door de U20 in het zicht van Kinsale (zuid Ierland) en onder druk van de Amerikaanse diplomatie hadden de Duitse onderzeeboten hun optreden tegen koopvaardijsschepen aanzienlijk gematigd. Doch de produktie van nieuwe onderzeeboten werd opgedreven en ook de onderzeebootflotielje "*Flandern*" opgericht op 28 maart 1915, met zijn beide zeehavens Oostende en Zeebrugge, kreeg versterking.

Op 29 november 1915 vervoegde de Duitse onderzeeboot UC 46 (3) onder het bevel van luitenant MOECKE de flotielje "*Flandern*". Reeds op 5 december vertrok de UC 46 voor zijn eerste oorlogsopdracht en legde mijnen (4) (minenveld 168a) in de omgeving van Flamborough Head alsook tussen Flamborough Head en Humber aan de zuidoost kust van Engeland. Hij vervoegde zijn thuishaven op 9 december. Op 12 december voer de UC 46 op nieuw uit, legde een mijnenveld en na enkele dagen was die opdracht ook volbracht. Op 19 december verliet hij opnieuw zijn thuishaven en op 21 december zonk hij de Noorse *S.S. Modig* en legde ook mijnen (minenveld 168b). Op 22 december legde hij mijnen (minenveld 180a) vóór Darthmouth en op 24 december strooide hij nog enkele van zijne explosieve eieren uit vóór Swansea, Zuid Wales (minenveld 180g). Weihnachtsabend werd waarschijnlijk uitbundig gevierd op de zeebodem van het Kanaal van Bristol maar op 26 december was de bemanning van de UC 46 opnieuw paraat voor hun oorlogsopdrachten.

De Oostendse stoomtreiler 0.126 *Neptune* (5) had ook, toen de Duitse troepen in 1914 Oostende naderden, tezamen met de andere treilers van de rederij *H.P. Aspeslagh* (6) een toevlucht gezocht en gevonden in Milford Haven, Zuid Wales. De 0.126 was op 26 december 1916 uitgevaren toen het noodlot hem in het zicht van de UC 46 bracht, een ontmoeting die voor de 0.126 haar einde betekende. Het verloop van deze noodlottige ontmoeting werd door de heer CLAESSENS A., Waterschout in Milford Haven, als volgt overgemaakt aan de heer BULTINCK, inspekteur bij het Beheer van het Zeewezen (vertaald uit het Frans)

Milford Haven 27 december 1917

Mijnheer de Inspekteur,

Ik heb de eer U mede te delen dat de stoomtreiler "*Neptune*" 0.126, gisteren omstreeks 11.45 u, werd aangevallen op ongeveer 25 mijl S.W.t.W. van St. Annsheid (51°41'N - 5°10'W) door een Duitse onderzeeboot.

De bemanning kreeg juist de tijd om hun reddingsboot uit te zetten en over te stappen. Vier bemanningsleden werden verplicht in te schepen aan boord van de onderzeeboot terwijl twee Duitse officieren, in het bezit van twee bommen, zich aan boord van de 0.126 begaven en de twee explosieve ladingen achterlieten in het ruim van de treiler.

Vervolgens doorzochten zij het vaartuig en ontvreemden het oliegoed, een verrekijker, de Belgische driekleur en de barometer. Nadat de linten van de explosieven werden ontstoken verlieten beide Duitsers de 0.126. De explosieven kwamen echter niet tot ontploffing en met vier kanonschoten werd de "*Neptune*" in de grond geboord. De Duitsers hadden ook alle boordpapieren ontvreemd

uitgenomen de monsterrol die in het bezit was van de kapitein van de treiler.

Een Brits zeilschip die op ongeveer vijf mijl ten N.O. zeilde onderging hetzelfde lot.

De bemanning van de 0.126 werd tezamen met de vier bemanningsleden van de Britse schoener omstreeks 16.00 uur opgepikt door een patroelje vaartuig, allen werden deze morgen om 08.30 u ontscheept in Milford Haven. De bemanning van de 0.126 bestond uit zes (sic) man, zij hebben hun volledige zeeuitrusting verloren.

getekend A. CLAESSENS

Op dezelfde dag liep het Franse zeilschip *St. Louis* op een mijn gelegd vóór Swansea (minenfeld 180b). Op zijn terugreis naar zijn thuishaven bracht de UC46 nog de Griekse *S.S. Sapho* en de Zweedse *S.S. Goase Bridge* tot zinken. Doch ook de dagen van de UC46 waren, geteld. Op 25 januari 1917 begon hij aan zijn laatste rooftocht ! Hij kelderde nog een vijftal vaartuigen maar op 8 februari werd de UC46 tot zinken gebracht door de Britse destroyer *Liberty*. Hij zonk met man en muis in het Nauw van Kales op 51°07'N - 1°38'E.

De bemanning van de 0.126 was als volgt samengesteld.

NAAM	FUNCTIE	VADER	MOEDER	OUDERDOM	ADRES
ZONNEKEYN Louis	schipper	Florimont	CLEMME Celine	Oostende 37 jaar	Starbuck Rd. 49
ASPESLAGH Jacques	stuurman	Jacques	RYCKEMAN Louise	Oostende 45 jaar	Marble Hall 13
CORVELEYN Victor	visscher	Joseph	BRUMEESCH Jeanne	Oostende 47 jaar	Priory Rd. 74
LABBEKE Eugeen	visscher	Antoine	NIERYNCK Léonie	Oostende 29 jaar	Warvick Rd. 12
VAN ACKER Charles	visscher	Louis	BURKE Marie	Oostende 40 jaar	Brooke Avenue 2
VAN ACKER Léon	visscher	Louis	BURKE Marie	Oostende 29 jaar	Albion str. 33
VAN SIELEGHEM Louis	machinest	Charles	KETERS Pauline	Bredene 36 jaar	Observa- tory C.
TORREBORRE Vincent	stoker	Jean	MESTDAGH Louise	Oudenburg 42 jaar	Robert str. 3
DEPAEP Léon	stoker	Leopold	HUYS Mathilde	Bredene 45 jaar	George str. 10
GESELLES Jules	hulp stoker	Pierre	DECEUNINCK Rosalie	Blanken- berge 38 j	Priory Rd. 6
DEWITTE Eugene	hulp stoker	David	TIMMERMAN Pauline	Vlissinge 18 jaar	?

NOTA'S

1. Aan de Oostkust had de Kriegsmarine reeds lelijk huisgehouden in de Engelse visserijvloot. Eind augustus 1914 werden 15 vaartuigen gezonken, de bemanningen werden overgebracht naar Wilhelmshaven en behandeld als krijgsgevangenen.
2. 1.201 burgers, waaronder 144 Amerikanen lieten hierbij het leven. De torpedering van de Lusitania werd aanzien als één van de brutaalste oorlogsmisdaden. Toen in de jaren '70 bepaalde archieven werden vrij gegeven kwamen nieuwe elementen aan het licht waaruit men kon besluiten dat de Britse Admiraliteit schuldig was aan opmerkelijke tekortkomingen met betrekking tot de veiligheid van de Lusitania.
3. De UC46 was een dubbelwandige onderzeeboot-kustmijnlegger, had 18 zeemijnen aan boord, 3 torpedobuizen met 7 torpedo's alsook een 8,8 cm kanon. Dit type had een waterverplaatsing van 420 ton en een lengte van 51 meter. De bemanning bestond uit 3 officieren en 23 manschappen.
4. Alle mijnevelden, gelegd in de kustwateren werden zorgvuldig op kaart gezet en aangeduid door een cijfer eventueel gevolgd door een letter.
5. De 0.126 was gebouwd in 1901 met een tonnemaat van 70 T netto. Deze stoomtreiler werd door de bekende kunstschilder Henri CASSIERS op doek gezet. Op de voorgrond van de schilderij ziet men de 0.126 aan de kaai in het eerste handelsdok terwijl vislossers zijn vangst uit het visruim halen. Op de achtergrond de "Pilotage" in de volksmond "'t Marretiem". Beschadigd door de Duitse Luftwaffe in de meidagen van 1940 werd dit opmerkelijk gebouw, in vlaamse renaissancestijl, onlangs door Oostendse bulldosers met de grond gelijk gemaakt. Oostende schijnt een hekel te hebben aan architectonische schoonheden !
6. De rederij "Aspeslag" had in 1915 zes stoomtreilers in de vaart, nl. 0.126 "Neptune", 0.127 "Numitor", 0.128 "Nautilus", 0.141 "Narval", 0.143 "Neree" en de 0.144 "Naiada". Allen, uitgenomen de 0.126, werden in maart 1916 opgeëist door de Britse Admiraliteit.

BRONNEN

1. "Half klaar onder water". W. Hubatsch.
2. "Lusitania". C. Colin.
3. "La Marine Impériale Allemande sur la côte Belge 1914-18". L. Petitjean.
4. "The German submarine war 1914-18". R. Gibson.
5. Monsterrol van de 0.126.
6. Rijksarchief Brugge.

BEZOEKT ONZE THEMATENTOONSTELLING

PORSELEIN UIT DE OOSTENDSE HUISKAMER 1800 - 1950

Museum open elke zaterdag van 10 u. tot 12 u. en van 15 u. tot 17 u.

HET KURSAALTERREIN 1943-1944

Donderdag 3e December. -

VIJFTIGSTE DAG DER BEZETTING

Van in de vroegte zijn veel Oostendenaars op de been om te weet te komen wat er eigenlijk gister avond gebeurd is en wat die geweldige beschieting beteekende. Het is, eilaas, totaal onmogelijk achter de waarheid te komen : elk zegt zijn vooisken en wilden wij alles neerschrijven wat ons verteld wordt, we zouden uren op uren mogen bezig zijn. Stippen we enkel aan dat de Leffinghenaars, de Slypenaars, ja zelfs de Middelkerkenaars, die naar de markt komen, er al zoo weinig van weten als wij zelve. Zij hebben hooren schieten en daarmee al ! In den namiddag, nochtans, vertelde ons een duitscher dat het de Engelsche schepen zwaren die geschoten hadden op hetgene nog overbleef van Westende-Baden, en bijzonderlijk op het *Hôtel Belle Vue*; dat de duitschers zeer veel gewonden hadden, doch geene dooden. (hm !)

Nog al wel volk op de markt. De boter gaat 3.60 tot 3.80 fr., de eieren en de groensels de prijs der verleden week.

Heden is weinig bijzonders aan te stippen : nog al wel kanongebulder van 's morgens rond den negenen tot het vallen van den avond; het optrekken rond 10 ure, in de richting van Middelkerke van een 25 tal kanonnen; het binnenbrengen van gekwetsten - en daarmee uit. De dagen volgen malkaar op, maar gelijken niet altijd op malkaar !

* * *

De duitschers richten in de kazern een bakkerij op, 40 m. breed op 40 lang; daar zullen ieder dag 16.000 brooden kunnen gebakken worden; ieder soldaat krijgt alle 2 dagen 3 pond brood.

Voor het bouwen dezer bakkerij moet de stad leveren : het hout, 30 duizend brikken en de zinken daken; daarenboven, per dag, 40 kub. meters hout voor het verwarmen der ovens.

Ook moet de stad zorgen voor slaping voor de "platkoppen" : nl. 80 bedden voor eenslapers, 800 matrassen en 2 wolle sargiën per matras. Daarbij moeten de duitsters eene "chieke" woning hebben voor 8 opperofficieren, en een zeker getal huizen, waar de centrale verwarming is ingericht.

* * *

In de eerste vergadering der burgemeesters ten stadhuize, was er door den duitschen Militär Polizeimeister verklaard geworden dat de paspoorten, aan de burgemeesters of hunne afgeveerdigden te verleen, geldig zouden zijn voor gansch den duur der bezetting. Nu, heden ging de ronk op de markt dat de paspoorten in kwestie niet meer geldig waren. Enkele burgemeesters gelukten erin, in de Kommandantur, nieuwe paspoorten te bekomen, doch andere, die ietwat later in den voormiddag het in loop zijnde gerucht hadden vernomen, konden niet meer bediend geraken en er werd hun gezegd dat zij om 3 ure (duitsche tijd) mochten terugkeeren. Alhoewel het uitdrukkelijk bevolen is aan de landbouwers en kooplieden, die naar de markt komen, de stad voor 1 ure (duitsche tijd) te verlaten, dachten twee

der nog in regel niet zijnde burgemeesters (Moere en Zande) wel te doen te wachten tot 3 ure en zich dan naar de Kommandantur te begeven. Zoo gezegd, zoo gedaan. - Om 3 ure terug naar de Kommandantur; daar werd hen gezegd dat de Militär Polizeimeister slechts om 5 ure (duitsche tijd) zou sprekelijk zijn. Men hield raad en oordeelende dat, moest er gewacht worden, men slechts zeer laat in den avond thuis zou geraken, besloot men van den nood eene deugd te maken en de kans te wagen met de oude paspoorten. Drie beenhouwers van Moere, evenwel, waren reeds van 's noens vertrokken met eenen voerman dezer gemeente die een bijzonder paspoort had.

Moerenaars en Zandenaars reden dus de Thouroutschensteenweg op. Een weinig voorbij de Hooge Barriere ontmoetten zij de kar met de 3 beenhouwers, waarvan hierboven sprake, en deze deden een teeken met de hand, hen dus aanwijzende dat zij verplicht waren geworden terug te keeren.

Men stoorde zich daar niet om, denkende dat de makkers aldus hadden gevaren omdat zij, in strijd met de duitsche bevelen, de burgemeester hunner gemeente hadden verlaten. Jamaar een weinig verder op den steenweg, aan de herberg "Het Rozeken" stond een officier, en rechts van de kalsijde, Oostendewaarts gedraaid, eenige karren.... en eene vette koe, opgeleid door M. Hendrik TRATSAERT, de welbekende Oostendsche beenhouwer, die het dier naar Leffinghe was gaan halen, zoo later vernomen werd. De officier vroeg de paspoorten die alle de datum van 23 November droegen. "Nicht gültig" (niet geldig), zei hij, en onze Moerenaars en Zandenaars kregen bevel eveneens op de rechterzijde der kalsijde plaats te nemen. De officier geweerdigde zich te verklaren dat men hen zou doorgelaten hebben hadden de paspoorten de dagteekening van den 26n November gekregen.

Korte ogenblikken daarna kreeg alleman bevel naar Oostende terug te keeren - en zoo kwam rond 5 ure van den avond (oostensche tijd) de volgende.... triomfantelijke stoet langs den Thouroutschensteenweg, de stad ingereden: vooraf, de officier en zijn ordonnans, beide te paard; daarna M. TRATSAERT met zijn vette koe, gevolgd door 2 karren van Zande, twee karren van Moere, eene driewielkar, 1 boerewagen, 3 andere voertuigen en een hondenkar voor den opsluit! Zo trok men langs de A. Pieterslaan, de Keizerskaai en de Kapellestraat naar de Kommandantur. Aan de brug der Kapellestraat kruiste de stoet eenen anderen triomfantelijken stoet, die van den oostkant der stad (Breedene, Clemskerke enz.) kwam.

De Kommandantur stond vol buitenmensen toen onze Moerenaars en Zandenaars daar aankwamen - 't waren mensen van andere gemeenten die eveneens aangehouden waren; ook de 3 beenhouwers van Moere waren daar. Al die mensen wachtten achter een nieuw paspoort. De beenhouwers wisten te vertellen dat men hen eerst eene boete van 15 frank elk had opgelegd, doch dat, met schoone spreken, de boet verminderd was geworden op 5 fr. per hoofd.

Wij laten thans het woord aan een der aangehouden personen :

"Ik mocht de eerste binnen. De Militär Polizeimeister bezag mijn paspoort, en "Wat, klonk het in het duitsch, buitenlieden die nog om 6 ure 's avonds in stad zijn - twee dagen gevang!" Ik wilde tegenspreken, doch vruchteloos : "twee dagen gevang" tierde hij opnieuw. De matroos, die bij mij stond, verstond Fransch en ik verklaarde hem de reden waarom wij zoo laat de stad hadden verlaten.

De Poliziemeister zegde daarop : " 5 fr. en gij verdient er 10 !" Met eene peerdoog was ik verlost... maar nu moest het paspoort nog in regel gebracht worden !

Om 6 1/2 ure stonden nog meer dan 100 menschen achter de nieuwe paspoorten te wachten, toen de burgemeesters geroepen werden. Op hunne paspoorten werd geschreven "Gültig für Monat Dezember" (geldig voor de maand December). Die 4 woorden hadden aan ieder van ons 5 fr. gekost - want allen moesten eene peerdoog lossen en beenhouwer DEPUYDT van Zande moest er zelfs twee leggen !

Wij waren algelijk blijde er nog zoo goedkoop van af gekomen te zijn en we haastten om den weg "naar huis toe" in te slaan. 't Was vrij laat in den avond toen wij te Moere aankwamen - want, op den weg, moesten wij alle oogenblikken uit den weg gaan voor de autos. Wij ontmoetten er op zijn minst 200, waaronder vele met gekwetsten !"

M. LIEBAERT, burgemeester van Oostende, kreeg deze avond het volgend bericht van den Kommandantur:

"De burgemeesters van het omliggende hebben heden eene menigte privatpersonen mede naar Oostende gebracht. Zulks is volstrekt niet toegelaten. Zulke personen krijgen hooge geldstraffen en er wordt hun verboden terug naar huis te keeren. In het vervolg zullen de plichtige burgemeesters aangehouden worden. Dit is hun mede te deelen."

M. LIEBAERT voldeed aan dit bevel.

Vrijdag 4e December. -

EENENVIJFTIGSTE DAG DER BEZETTING

Tamelijk kalme dag voor wat den oorlog betreft; wat het weder aangaat, wij krijgen tempeest uit het N.W. Heden werd uit zee niet geschoten; daarentegen werd er nog al wel "gebommeld" in 't Z. en in 't W.

Gansch den morgen komen uit de richting van Leffinghe en van Middelkerke, karren en autos met gekwetsten af. 3 groote en 10 kleine kanonnen trekken Leffinghewaarts op, terwijl een groot kanon, erg beschadigd van den kant van Middelkerke teruggebracht wordt.

Rond elf ure vliegt een Engelsch vliegtuig over de stad; vruchteloos wordt er op geschoten.

Deze noen kwamen elf karren met aardappelen, groenten enz. en een 60 tal peerden van den kant van Leffinghe af.

De 2 duitsche vliegmachienen die in het Poloplein lagen werden deze morgen door de duitschers uiteengenomen en naar de statie gevoerd. Het vliegmachien, dat Woensdag door een vliegtuig der Bondgenoten getroffen werd in zijn naphtebak, thans hersteld zijnde, werd eveneens naar de statie gevoerd.

* * *

De duitschers geneeren zich van langst om min. Niet tevreden hier en daar kleermakers- en schoenmakerswerkwinkels op te richten - o.a. bij M. Aug. REYNDERS, 86 Wellingtonstraat en in het nr. 146 der Euphrosina Beernaertstraat - hebben zij thans een soort van "café-chantant" gemaakt in de herberg van den heer Julien OLLIEUZ, hoek der A. Pieterslaan en Veldstraat. Deze morgen rond 10 ure,

waren ze daar lustig aan 't springen en aan 't dansen met oostendsche vrouwen, op de tonen van een accordéon !! 't Schijnt dat het daar, sedert eenigen tijd, elken dag hetzelfde spel is !

Een onzer vrienden, die zich bezig houdt met de werkloozen verhaalt ons dat het getal aanmerkelijk groot is te Oostende, maar dat de Duitschers evenwel nog al veel werklieden gebruiken, de eenen aan 7 fr. per dag in de stapelhuizen van nitraat voor het laden dezer koopwaar op waggons, de anderen aan 4.50 fr. per dag voor werken in de statie.

Wij vernemen dat er oneenigheid bestaat onder de Duitschers : de Badenaars, de Wurtembergers en de Beieren, die toebehooren aan de marine-infanterie, worden altijd in de voorlinie geplaatst en hebben aldus reeds zeer veel volk verloren, terwijl de grijze vesten (soldaten uit Noord-Duitschland) gespaard worden om de ijzerwegen te bewaken. De laatsten schijnen dan nog met de eerste te spotten. Zoo waren wij, deze namiddag, in een koffijhuis van stad, getuige van een krakeeltje tusschen zes grijze vesten, en een marine-infanterist: de grijze vesten trokken de moed der marine-infanterie in twijfel. Daarop schoot de zeesoldaat, een Beier van Augsburg, uit en : "Gaat dan zelve zien naar Nieupoort, zei hij. Ik ben zeeman en niet vervaard, nog van den schrikkelijksten storm niet ! Maar liever 100 zware stormen trotseeren, dan éénmaal in 't vuur voor Nieupoort te staan. 't Is er erger als de hel. Men zit in de loopgrachten tot over de knieën in het water, en heeft men het ongeluk, al ware 't maar den tip der neus buiten te steken, men is een vogel voor de kat. En dan, dit helsch kanonvuur uit zee. Woensdagavond, toen die 18 schepen onophoudelijk hunne ladingen schroot op onze loopgraven afzonden, dan had ik u eens willen zien, snoevers die gij zijt !" - De 6 snoevers zwegen en dropen af !

De infanterist verhaalde dat slechts een regiment (een Seebataljon) geteisterd werd door het kanonvuur van Woensdagavond : het had zijne kanonnen verlaten en was gevlucht. 's Anderendaags vond het zijne kanonnen onaangeroerd terug (hm, hm !).

Een 400 tal soldaten, allen jonge gasten, nemen bezit van het militair hospitaal.

Volgende plakbrief werd heden uitgehangen :

STAD OOSTENDE
Prijs der Levensmiddelen

Daar de stijgende schaarschheid der levensmiddelen en koopwaren, zekere personen zonder geweten kan aanzetten om de verhooging der prijzen te verwekken, brengt de Burgemeester ter kennis van de bevolking dat artikel 311 van het strafwetboek strengelijk zal toegepast worden op de uithongeraars der bevolking.

Dit artikel luit als volgt :

Artikel 311

De personen, die door eenige WELKDANIGE bedriegelijke middelen, de verhooging der prijzen der Eet en Koopwaren zullen veroorzaakt hebben, zullen gestraft worden met eene gevangzitting van een maand tot twee jaar en eene boete van 300 tot 10.000 frank.

*Gedaan ten Stadhuize van Oostende,
den 3 December 1914.*

De Burgemeester - Aug. LIEBAERT

OOSTENDSE KERMIS, VROEGER EN NU

door Ivan VAN HYFTE

Op een verloren hoek van de Groentemarkt staat een vrouwtje vóór 2 schragen. Uit een mand haalt ze met haar vuile handen 13 "okkerneuten" die nog in de bolster zitten. Twee frank.....

Vóór "Den Anker" loopt een vrouw doelloos rond; ze houdt een stok met talloze ballonnen stevig vast.... Op het uitklapstuk van een foorwagen liggen voetzoekers, confetti, serpentines, rode en groen-zure "muulemakers", stokjes suikergoed, windmolentjes, "Babbelutten", bruin geglaceerde noeuds de Bruges, roze rocs d'Ostende en vooral witte bladen met rijen "makarons" te wachten op de kinderen. Oostensche fore.... "Os je gin okkerneuten of makrons gekocht et, zie je nie no de groote foore gewist !".

* * *

Die eerste zondag van oktober is heel de boerebuiten present. Met het trammetje van Stene of met de fiets uit Gistel. Het meisje dat een zakje nougat meeneemt naar het pensioonaat in Ardoonie. Een jongetje dat het "vlooienkot" induikt om allerlei gedresseerde truukjes te zien. Of de joelende jeugd die "vuile muulen trekt" in bolle en holle spiegels van het "spegelkot". Met een karabijn demonstreren de jongens in het "schietkot" hun vaardigheid op witte pijpjes die in een cirkel draaien. Gillende meisjes houden het dan weer bij de "sliengers" op vooruit of naar buiten gestuurd te worden. Schrik en pret aan 4 kettingen.

Even gillend tjokken ze op de "Kwiek-Kwak" die hen heen en weer stuurt wanneer ze zich aan koperen buizen vasthouden. Over tapijtrollers hals over kop naar beneden glijden is al weer een stuk gemakkelijker, ware het niet van het rokje !....

Ritjes of beurten zijn zo kort, die eerste zondag. In de "bootjes" sleur je en ruk je jezelf omhoog en even later remt al een plankje met ijzeren lap het versierd en met bloemen gebeeldhouwd schuitje. In de gewone bakjes gunnen ze niet meer tijd. Het piept en kraakt er tot een hefboom al vlug een eind maakt aan het schommelen.

Ook op de "vielootjes" loopt de tijd veel te snel. Die Sassenaar weet verduiveld goed wanneer hij zijn paard in het zandpad een halt toeroept al speelt het orgel verder. Gelukkig werkt de zure appel op stok, gedoopt in bruine stroop, als een bliksemafleider.

De "dubbele zondag" zit er bijna op. Nog eenmaal "charlowietje"; gelukkig heeft het molentje weinig werk. Slechts 1 bakje is bezet en wordt met de hand bediend. Na wat zware gewichten bij te passen, geeft een man regelmatig een duwtje bij als het bakje hem passeert. Kriebels in de buik !

* * *

Tweede zondag van oktober.

Attente pompiers in uniform wandelen rustig voorbij de "Mur Australien". Ze zien niet het publiek dat boven een kuip 2 stuntmoto's op een muurwand volgt. Achter elkaar, dan weer in tegenovergestelde richting, één voet op het stuur, soms een vrouw...

Theophile kapt met een beiteltje een nougatblok in stukken. Bij het "Musée Anatomique" is het één drummen. Massabedrog of vulgariserende informatie? De man in korte jas met lange slippers kletst alles overtuigend aan elkaar: het kind met 2 hoofden, de spin-vrouw, de slangenmadam. Vlug gaat een gordijn op en neer om een glimp van de attractie's te zien. Een buitenmaats hemd "van een monsterachtige vrouw" moet de laatste weifelaars overtuigen... De allersterksten meten zich bij een onooglijk standje dat veel volk lokt. Even de broeksriem aanspannen, de hemdsmouwen opstropen en dan met een houten hamer een blok de hoogte inschieten. In geval van hoorbaar succes pronken ze met een papieren roos op hun jas....

Drie uur en "Opitz" is al de onbetwistbare nummer 1 van de kermistenten. Het rendez-vous voor jonge koppeltjes. In een Weense sfeer bekogelen die elkaar met serpentes en confetti, nadat de stoomfluit de gebeeldhouwde koetsen en de op en neergaande "grote pèerden" op gang trekt.

Plots rukt moeders kleinste zich los van haar hand en rent naar de hoek van de Sebastiaanstraat. Een levend aapje krabt zich onder de oksels, zet een mutsje op en bedelt klinkend met een potje geld. Dan weer wordt de aandacht gewekt naar een trommel en een "boembas". "Dames en heren, is er iemand die de superkampioen durft aanpakken?" Naar het publiek toe wordt een bokshandschoen geworpen. Twee flink behaarde bonken kloppen af en toe op een bokszak of ontwijken een punchbal. Weinig respons tot een visser, opgehitst door zijn supporters de trappen opklimt...

De duisternis valt in. Oostende terug aan de Oostendenaars die de avondlijke verlichting met hun kinderen komen bewonderen. Gaslantaarns aan het stadhuis en veel draaiorgelmuziek. Ietwat spookachtig staan alle woonwagens op de markt. Ook die van Madame Blanche. In een Oosterse sfeer met wierook, kaarsen en een kristallen bol leest de zwartharige zigeunerin de hand van haar trouw cliënteel....

* * *

Derde zondag van oktober.

Vóór de stedelijke visserijschool stappen dagjesmensen uit keurig geparkeerde cars. Ze doen net hetzelfde als hun soortgenoten een eeuw of langer geleden: eenmaal over de Kapellebrug trechtert de bekendste winkelstraat hen naar de Grote Markt; De geur van oliebollen wijst hun instinctief de weg. Ik loop alleen mee; gelukkig moet ik me niet in de haren krabben om veel van de 66 kermisattracties te bekostigen.

Een kakofonie van hard-rockige en zoetsappige "Platse neime, en voiture" geluiden braakt tegen de museumbalie op de hoek. Ali Baba's achtergrond van vliegende tapijten, minaretten, kamelen en kromme dolken steekt schril af met een technologische schommel die probeert in (wie)rook te verdwijnen. Nog een nieuwkomer is het Muizenspel waar ik tevergeefs naar muizen zoek...Charlowietje blijft enig-rustig draaien, maar nu mechanisch; de kleurrijke lampjes eraan zijn ook mee-geëvolueerd.

Dat de crisis in het kermismilieu om zich heen grijpt, merk je niet aan de goktenten. Gokken in Monaco, Las Vegas of San Remo, het kan

allemaal in één stad. Hier zijn de reuze pandaberen en dito pluches
blijkbaar gemakkelijk te winnen.

Iedere kermisganger moet een mondje Engels kennen. Street Dance,
Explorer, Enterprise, de aalgladde grijperkraantjes zijn Gambling
Room geworden en het "Spegelkot" Magic City. "De spoken wachten op
u..." klinkt het weinig overtuigend door de mikro. Ik word
overweldigd door dracula-achtige tekeningen en interplanetaire
reisbeelden. Die van de swingende "Polyp" zijn dan weer een stuk
realistischer; In de kassa zijn de foorkramers net bankbedienden.
Vanuit het glazen salonnetje hitsen ze, vóór een toetsenbord, de
poliep op, terwijl ze zakelijk hun geld tellen en jetons
doorschuiven. "Rouler, rouler, rouler,rr..rr..rr !" Vanop een
nabijgelegen terras van een taverne verpozen en volgen late
toeristen de weifelende en ongelovige reacties op de Spider
Women-kijktent. Ik heb meer oog voor het gekunsteld taalgebruik :
"Met haar uitdaging naar de dolheid van de natuur - 60 Fr." of "De
schoonheid der wonderen, halfvrouw, half spin, zij spreekt met de
bezoekers, enig". Zestig frank voor een thee citroen is me meer
waard, onder het verwarmde luifel....

Het Mijneplein geeft, wellicht door zijn omgeving, een eigen karakter
aan de foor en zijn tijdelijke bewoners. "Enterprice" is
onbetwistbaar DE blik-vanger, met in zijn schaduw het leuk ogende
Buffalo's Hippodroom. Ik heb wat meelij met de paardjes die eeuwig
rondtoeren omheen een bebloemde koets en die gelaten reageren op een
tikje van een rijzweep. Arme Buffalo die 60 Fr het ritje verdient...

Onder het zeil van de rupse duiken met je liefje is vervangen door
de knalrode "Bidule". Wie wel terug is van weggeweest, is de "Cake
Walk" (Kwiek-Kwak). Jammer van die verlepte kleuren. De attractie
heeft blijkbaar zijn beste dagen gekend. Of is het bewuste retro ?..
Madame Blanche is ook niet meer "Astrological chart" volgt de
automatiseringstrend, ook in de horoscopie... Roger Pottilius is een
kleurrijk foorreiziger in ons foorwereldje. In plaats van de bekende
Guinese biggetjes pakt hij nu uit met "Elektrogame". Afgekeken van
T.V. spelprogramma's ?

De rondgang zit er bijna op. Vóór mij loopt een Oostends echtpaar
met de "verscheurende" keuze : zij wil naar de "Gezondheidsapothek"
om een puntzakje olieballen; hij wil een Rodenbach in café "Oude
Vismijn"....

Bron : Oostendse negentigers en ikzelf.

GEMEENTEGESCHIEDENIS

Het centrum voor Geschiedenis van RU Gent organiseert kolleges over
de geschiedenis van gemeenten. Doelgroep vormen amateurhistorici. De
lessenreeks handelt over literatuuronderzoek, over het gebruik van
bronnen en archieven, over sociale, religieuze, economische en
kulturele geschiedenis...

Vanaf 14 november start in de Gentse fakulteit Letteren en
Wijsbegeerte een lessenreeks over gemeentelijke geschiedenis van de
12de tot de 18de eeuw. Die kolleges hebben plaats op
zaterdagvoormiddag.

Inlichtingen : Centrum voor Geschiedenis RUG, Blandijnberg 2, Gent.
Tel. : 091-64.40.03 (mevrouw Volckaert).

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

AANMOEDIGING VAN DE NATIONALE VISSERIJ 1785

Na een verzoekschrift van de reders in 1783 aan de regering van Jozef II, keizer van Oostenrijk, om de eigen invoer van de gevangen kabeljauw te beschermen tegen de buitenlandse invoer, vaardigde Jozef II een verdict uit op 7 juli 1783.

Dit verdict behelsde volgende maatregelen : de kabeljauw gevangen door de eigen visserijvloot werd vrijgesteld van mijnrecht in verschillende departementen. Deze departementen waren : Brussel, Antwerpen, Turnhout, Tienen, St. Niklaas, Gent, Brugge, Oostende, Nieuwpoort, Ieper, Kortrijk, Doornik, Mons, Chimai, Charleroi en Namur.

Na een 2de verzoekschrift in 1785 door de regering van de Oostenrijkse Nederlanden werd op 23 augustus 1785 een absoluut verbod ingesteld op de invoer van kabeljauw uit de vreemde. Deze maatregel trof vooral de Hollanders, die een groot afzetgebied hadden in de Vlaanders. Strenge straffen werden uitgevaardigd tegen de overtreders : vanaf 5 september 1785 werd een boete van 500 Florijn gezet op iedere frauduleuze invoer van buitenlandse kabeljauw.

Deze maatregel was rechtmatig in de hierbovenvermelde departementen. Het eerste verdict werd uitgebreid tot de vangst van haring, kreeft en garnaal.

Deze bescherming bracht een opbloei teweeg van de eigen vissersvloot. In 1785 waren er te Oostende slechts 31 vissersschepen en 2 jaar later was dit aantal reeds opgelopen tot 71. Deze aangroei kwam tengoede aan de scheepswerven van Brugge en Oostende.

Om deze beschermingsmaatregel te herdenken werd de hieronder beschreven en afgebeelde medaille geslagen in zilver in een oplage van 464 stuks.

MEDAILLE IN ZILVER IN ACHTHOEK 0 35 mm

R. Beide borstbeelden naar elkaar gericht met er rond een randschrift :

MAR . CHRIST . AVST . ALB . CAS . SAX . DVX . BELG . PRAEF .

Maria-Christina van Oostenrijk en haar echtgenoot Albert van Saksen-Cassel. Maria-Christina draagt een diadeem in het haar. Albert een harnas.

V. Bovenaan een girlande en onderaan een palm en eikentak met in het midden een tekst in 5 lijnen :

ADDITSV/ AEQVOREAE . PSCATIONE/ PROVIDIS . EDICTIONIBVS/
STIMVLS/ MDCCLXXXV

(bijkomende stimulerende en beschermende uitvaardiging voor de zeevisvangst 1785)

DE ZUSTERS DER ARMEN

Deze religieuze orde werd in 1839 in Frankrijk gesticht maar kwam pas naar Oostende in 1866.

In 1939 werd het 100-jarig bestaan van de orde met grote luister gevierd. Ter dezer gelegenheid werd een medaille geschonken aan het bestuur van de orde.

Te Oostende was deze orde vooral gekend door het "Pontongesticht", een tehuis voor armen en minstbedeelden. Toen de nonnen, bij gebrek aan roepingen hun activiteit moesten stopzetten, werd het rusthuis in 1986 door de Christelijke Mutualiteit "Medico Sociale Instellingen St Jozef" overgenomen.

1939 - MEDAILLE IN VERGULD BRONS 0 50 mm

R. OOSTENDE

Stadswapen van Oostende boven de boeg van een boot met 2 roeipanen en palmtakken.

V. Een parelrand met binnenin een tekst in 8 lijnen :

HET STADSBESTUUR VAN OOSTENDE/ - / AAN DE/ ZUSTERS DER ARMEN/ TER HERINNERING/ AAN DE/ HONDERDSTE VERJAARDAG/ DER STICHTING VAN HARE ORDE/ 1 AUGUSTUS 1939

CONCORDIA 1857

Deze Koninklijke Boogschuttersgilde werd gesticht te Oostende op 2 juni 1840 door dhr. Jacques SELIS.

Op 7 juni 1857 werd er, in de schoot van deze vereniging, een groot feest georganiseerd ter gelegenheid van het ere-voorzitterschap van de Hertog van Brabant, Prins Leopold (de latere koning Leopold II).

Deze viering ging gepaard met een optocht van de leden van de Concordia met wapens en eremetaal. Een plechtige schutterskamp werd

gehouden in aanwezigheid van Z.K.H. de hertog van Brabant.

Op 7 juni 1865 werd dhr. J. SELIS gehuldigd voor zijn 25 jaar stichter-voorzitter van de gilde.

De hieronder afgebeelde en beschreven medaille is deze die door het bestuur werd geschonken aan de hertog van Brabant op 7 juni 1857.

1857 VERGULD KOPEREN MEDAILLE MET OMKRANSING 0 60 mm

R. Een rondschrift en een tekst verdeeld over 4 lijnen :
LA SOCIETE ROYALE CONCORDIA D'OSTENDE A/ LA SOCIETE/ DES/ AMIS
REUNIS.

V. Een tekst verdeeld over 5 lijnen :
PRESIDENCE/ D'HONNEUR/ DE S A R LE/ DUC DE BRABANT/ 7 JUIN 1857

LIDGELD 1993

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heemkring De Plate is voor 1993 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 Fr
Steunend lid :	500 Fr
Beschermend lid (vanaf) :	1.000 Fr

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin. Alleen diegenen die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 23 oktober) vinden hierbij een stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf Lammaing ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "Oostendse Haveninrichtingen" gekozen.

Jean Pierre Falise
Penningmeester

VEILING 1993

Op donderdag 28 januari 1993 gaat voor de 21ste maal de jaarlijkse Veiling van de Plate door onder de leiding van de heer O. VILAIN.

Zoals steeds komt er een % ten goede van "De Plate". Dit procent werd vanaf 1992, vastgesteld op 20 %, dat afgehouden wordt van de verkoopsom.

Wanneer er loten aangeboden worden, waarvan het lid zelf de minimum instelprijs bepaald heeft en indien er daarvan stukken geen koper vonden dan zal bij de teruggave van deze, 10 % op de gevraagde instelprijs gerekend worden.

Personen die wensen stukken te laten veilen mogen de lijst van de te veilen stukken (zo gedetailleerd mogelijk) binnenbrengen bij de heer O. VILAIN, Rogierlaan, 38 bus 11, Oostende.

De stukken (boeken, foto's, affiches, plannen, enz., maar geen breekbare voorwerpen) moeten wel betrekking hebben op Oostende of de kuststreek.

DE HOLLE COMPAGNIE door Jan PARMENTIER

In de 18e eeuw was Bengalen het voornaamste economische handelsgebied voor Europeanen in Azië. De stabiele politieke situatie tot ongeveer 1740 droeg hier zeker toe bij. De exportprodukten waren goedkoop en gevarieerd, met als belangrijkste textiel (katoen en zijde), salpeter en rijst. Aanvankelijk werd de handel in Bengalen gedomineerd door de Noordnederlandse Verenigde Oostindische Compagnie en het Engelse East India Company.

Deze waren dan ook niet erg gelukkig met de komst van de Zuidnederlandse Compagnie van Oostende. Tussen 1727 en 1730 stelden ze alles in het werk - en met succes uiteindelijk - om de Zuidnederlandse handel te fnuiken. De Oostendse Compagnie werd opgedoekt, maar de in 1727 opgerichte factorij *Banquibazar* in de Gangesdelta bleef nog een kleine vijftien jaar bestaan.

Jan PARMENTIER beschrijft de tot nu toe onbekend gebleven geschiedenis van deze kleine kolonie. De rode draad in zijn boek *De holle compagnie* vormt de levensloop van de Oostendse gouverneur van *Banquibazar*, François de SCHONAMILLE. Samen met een aantal andere Zuidnederlanders nam hij deel in de particuliere "country"-trade of intra-Aziatische handel, opgericht door dr Franse gouverneur DUPLEIX. Ook verzorgde hij op commissie ladingen voor Zweedse, Deense en Portugese schepen.

De holle compagnie biedt een boeiende blik achter de schermen van de officiële compagnie-activiteiten en laat zien hoe de handel van de Europese compagnieën werd uitgehouden door het eigen personeel, in samenwerking met enkele vrijbuiters zoals de SCHONAMILLE. Het boek is rijk geïllustreerd met kaarten en afbeeldingen van documenten uit de compagnie-archieven.

Jan Parmentier, *De holle compagnie. Smokkel en legale handel onder Zuidnederlandse vlag in Bengalen, ca. 1720-1744.* (Zeven Provinciën Reeks IV). Hilversum 1992, 96 blz. ingenaaid, geïll., 450 Fr.

DE HAVEN VAN OOSTENDE IN 1828

Uit de "Nieuwe Gazette van Brugge" van Donderdag, den 31sten Hooymaand (Julius) 1828 knipten we het hieronderstaande stuk.

De naamgenoten van onze voorzitter, A. en J. VAN ISEGHEM voerden op één dag, de 29 juli 1828, 520 ton hout in !

Het eerste deel van het knipsel kan misschien andere families interesseren, maar wijst zeker op een grote economische havenactiviteit in de tijd, dat wij met Noord-Nederland verenigd waren.

A. LOWYCK

Haeye van Oostende.

INGEKOMEN DEN 27 JULIUS.

- De Engelsche Sloep *King George*, kapiteyn Smith, van Londen, in ballast; aen R. Gibbs. 82 tonnen.
- De Fransche Sloep *l'Union*, kapiteyn Heddo, van Londen, in ballast; aen J. Herrewyn. 107 tonnen.
- Een Stoomschip ingekomen.

UYTGEVAEREN.

- De Engelsche Sloep *Britannia*, kapiteyn G. Fox, nae Margate, met peerden; aen F. Cousin. 78 tonnen.
- De Engelsche Sloep *Countess of Elgin*, kapiteyn J. Stranock, nae Margate, met peerden; aen R. Gibbs. 78 tonnen.
- De Nederlandsche Sloep *Neptune*, kapiteyn S. De Vos, nae Londen, met schorsen; aen R. Gibbs. 56 tonnen.
- De Nederlandsche Sloep *Mary*, kapiteyn Acks, nae Londen, met schorsen; aen J. May. 47 tonnen.
- De Nederlandsche Galias *Alexander*, kapiteyn Claeys, nae Hull, met beenen; aen de weduwe Hofland.

INGEKOMEN DEN 28 JULIUS.

- De Nederlandsche Sloep *Jane*, kapiteyn P. De Rycke, van Londen, met verscheyde goederen; aen J. May. 34 tonnen.
- De Nederlandsche Sloep *Vliegende Fisch*, kapiteyn Nefors, van Londen, met verscheyde goederen; aen F. Cousin. 54 tonnen.
- Het Noorweëgisch Drymastschip *Krageroe*, kapiteyn Knutzen, van Krageroe, met hout; aen de gebroeders De Bal. 310 tonnen.

INGEKOMEN DEN 29 JULIUS.

- De Engelsche Sloep *Lord Hawkesbury*, kapiteyn G. M. Blain, van Margate, in ballast; aen J. May. 50 tonnen.
- De Noorweëgische Galias *Eenigheden*, kapiteyn J. Christensen, van Fredriekxstad, met hout; aen A. en J. Van Iseghem. 93 tonnen.
- De Noorweëgische Schooner *Eenigheden*, kapiteyn Kollenberg, van Fredriekxstad, met hout; aen A. en J. Van Iseghem. 55 tonnen.
- De Noorweëgische Brik *Venus*, kapiteyn T. Hansen, van Lillesand, met hout; aen A. en J. Van Iseghem. 222 tonnen.
- De Noorweëgische Brik *Catharina Margaretha*, kapiteyn C. Kollenburg, van Lillesand, met hout; aen A. en J. Van Iseghem. 150 tonnen.
- De Noorweëgische Schooner *Sophie*, kapiteyn J. Jadder, van Krageroe, met hout; aen de gebroeders De Bal. 120 tonnen.

Bij afwerking van uw kleurenfoto's

GRATIS FILM
of GRATIS DUBBEL
of GRATIS CD

COMPACT disc
 DIGITAL AUDIO

COCK CAMERA SERVICE

Hoek Jozef II straat en Christinastraat - OOSTENDE

Tot einde voorraad!
 Bij afwerking nieuwe film min. 20 afgewerkte foto's

MONBALLIU b.v.b.a.

Jozef II straat 25, OOSTENDE

Tel. 059 - 70 21 13

VERKOOP en HERSTELDIENST - ONDERHOUD

Schrijfmachines - Elektronische rekenmachines - Bureelmeubelen

P R O M O T I E V E R K O O P

Te koop aan de balie van het Heemmuseum

Ostendiana III + IV + V aan 1.000 Fr

i.p.v. 1.650 Fr

Nu kopen - een enige gelegenheid !!!

Het UITVAARTKONTRAKT is de absolute ZEKERHEID dat uw begrafenis of crematie zal uitgevoerd worden volgens UW WENSEN en dat uw familie achteraf GEEN FINANCIËLE besommeringen heeft.

Vrijblijvende inlichtingen voor deze exclusieve service :

Begravenissen & Crematies

NUYTTEN n.v.

Torhoutsestwg 88 H
Petit-Paris Oostende

Tel. 80.15.53

"Uw steun in droevige dagen"